



шахтар



робітник заводу



офіціант



солдат



Stijl

Sommige recensenten verbazen zich over de stijl van Nellen. Ondanks dat het soms 'uitleggerig' lijkt en Nellen 'het er dik bovenop legt' vinden ze dat het werkt. 'Het is verrassend hoe goed dit werkt, je schiet vol...'

Bron: <https://www.groene.nl/artikel/niet-gedwee-ten-onder>

- **Hoe heb jij de stijl van Nellen ervaren?**
- **Vind je dat Nellen 'het er soms te dik' bovenop legt?**
- **Bij welke scene ben jij volgeschoten of is je anderszins bijgebleven?**



Verhalen (I)

Pavel vertelt verhalen om zijn waarden uit te dragen. 'Tussen zijn woorden door was het socialisme onze oren binnengeglipt.' (Blz. 78)

Ook wanneer Pavel niet langer een gelover is, blijft hij vanaf Kamp 451 via de radio verhalen vertellen. 'Hebben ze ons gehoord?' vraagt hij. 'Ja,' zeg ik. (Blz. 240)

- **Wie zijn 'ze'?**
- **Is het voorlezen van die verhalen een vorm van boetedoening?**
- **Vind je een verhaal een goed medium om een boodschap over te brengen?**



Motto

Het motto van het boek luidt: 'Als wij de macht afzweren, met welk middel zullen wij de revolutie van het proletariaat dan aansturen? Welnu, met een kracht die onzichtbaar is, die door niemand herkend wordt, die aan niemand is opgelegd.' Mikhail Bakoenin, 1870.

- **Is de macht afgezworen?**
- **Wat is die onzichtbare kracht waar Mikhail Bakoenin op doelt? En wordt deze daadwerkelijk aan niemand opgelegd?**
- **Op welke manieren heb je de titel van het boek allemaal teruggezien in het boek?**



Pavel (I)

In *Zin Magazine* vraagt Daniëlle Bronsgeest aan Frank Nellen of Pavel een held is. Frank vindt van wel, want 'Pavel heeft lef en werpt zichzelf letterlijk in de strijd.' Anders dan hijzelf. Frank vindt zichzelf meer een huismus.

Bron: <https://www.zin.nl/2023/09/28/frank-nellen-de-onzichtbaren>

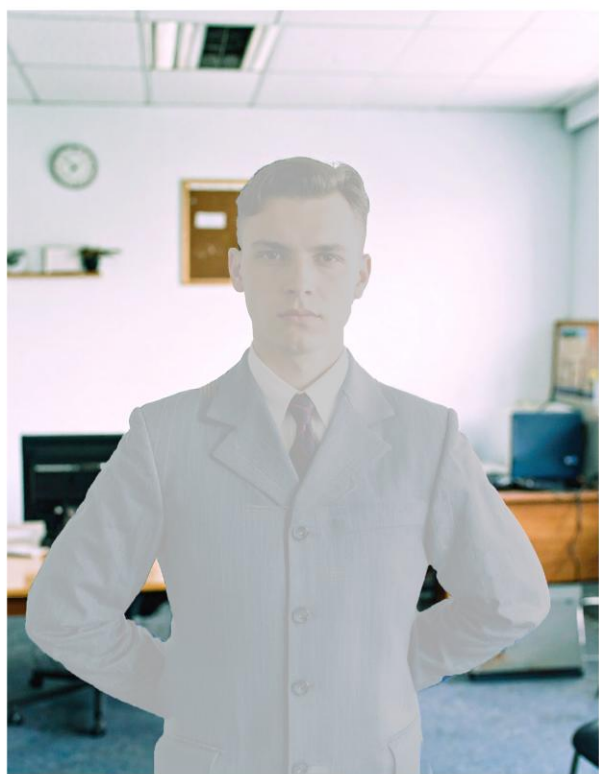
- **Is Pavel een held of een Don Quichot?**
- **Brengt Pavel met zijn strijd ook anderen in gevaar?**
- **Identificeer jij je eerder met Pavel (held) of met Frank (huismus)?**



фермер



готувати



офісний працівник



працівник атомної станції



Pavel (II)

Hoewel Pavel twijfelt aan zijn overtuiging doet hij geen afstand van de leer van Marx en Lenin. *‘Hij besloot zich aan te melden bij de reservisten. Hij wilde het socialisme niet langer beleven in zijn hoofd, maar met zijn handen. Dat zou zijn overtuiging weer robuust maken,’* (blz. 224)

- **Sluit Pavel zich tegen beter weten in aan bij de reservisten?**
 - **Verliest Pavel met het wankelen van zijn overtuiging ook zijn identiteit?**
- Heb jij ooit getwijfeld aan een overtuiging en hoe is dat proces verlopen?**



Dani

Uit De Groene Amsterdammer:
‘Dani’s innerlijke leven is oorverdovend stil vergeleken met de zelfreflectie die we gewend zijn in hedendaagse romans. (...) niet de persoonlijke geschiedenis, maar de geschiedenis van een land, is een uitzonderlijke prettige verrassing.’

Bron: <https://www.groene.nl/artikel/niet-gedwee-ten-onder>

- **Wat weet je van Dani?**
- **Heb je die zelfreflectie wél gemist?**
- **Heeft de roman iets toegevoegd aan je kijk op de geschiedenis van Oekraïne(rs) onder het Sovjet bewind?**



Vriendschap

Dani vindt Pavel uiteindelijk in Kamp 451.
‘Ik heb lang naar je gezocht,’ zeg ik.
‘Naar mij gezocht...’
‘Ja. Wat doe je hier?’
(blz. 196)

- **Waarom wil Dani Pavel vinden? Waar hoopt Dani op?**
- **Wat heeft het vinden van Pavel Dani gebracht?**
- **Is Dani een vriend van Pavel? Hoe is dat andersom?**



Verhalen (II)

‘Hij (Pavel) bedacht dat hij altijd verhalen had nagejaagd die het vermogen hadden om continenten op te schudden. (...) In die verhalen had de mens zich niet laten zien – niet zoals hij werkelijk was. De mens openbaart zich in het alledaagse. Daarin valt hij te kennen, en ook de zin van zijn bestaan.’ (blz. 236)

- **Openbaart ‘de mens’ zich inderdaad in het alledaagse, en wat houdt dat dan in voor de zin van ‘zijn bestaan’?**
- **Is Pavel gedesillusioneerd of juist niet?**
- **Hoe verhoudt zich jouw alledaagsheid tot de zin van je bestaan?**

QUIZ!

Quizvragen

1. Dani hoort Pavel op een gegeven moment op de radio.
 - Onder welke naam zendt Pavel uit? **De nachtegaal (1 pnt)**
2. Muziekvraag: Pavel speelt graag op zijn fluit.
 - Hoe heet de fluit waar hij op speelt? **Een sopranino (1 pnt)**
 - En hoe ziet deze eruit? Teken deze. **Alles gelijkend op een blokfluit (1 pnt)**
3. Het eerste verhaal dat Dani Pavel hoorde vertellen ging over de Russische mijnwerker die in december 1935 op de cover van Time Magazine stond.
 - Hoe heet deze mijnwerker? **Stakhanov (1 pnt)**
 - Waarom kwam hij op de cover? **227 ton kolen gedolven (1 pnt)**
4. Vakantiemanvraag: Dani, Igor en Pavel groeien op in het plaatsje Taranivka.
 - Waar ligt Taranivka? **D (1 pnt)**

Shoot-out: Hoeveel weegt de zwaarste meerval ooit gevangen? **144 kg**

